

do 1944. god., Urbs, 1966, 6. — T. Marasović, Kratak pregled razvitka Splita od najstarijih naselja do konca XVIII. st., ibid. — G. Gamulin, Umjetničko oblikovanje gradova ili problem »gradskog pejzaža«, ŽU, 1967, 5. — A. Pasinović, Prostorni krug Jadrana, ibid. — Ž. Domljan, Programске i metodološke pretpostavke u prostornoj koncepciji jadranskog područja, ibid. — E. Franković, Urbanizam na Jadranu danas, ibid. — Isti, Grad kao agregat, ŽU, 1969, 10. — Split 3, Split 1969. — S. Muljačić, Izgradnja Splita 1944–69, Urbs, 1969, 8. — Ž. Domljan, Poslijeratna arhitektura u Hrvatskoj, ŽU, 1969, 10. — L. Beritić, Utvrđenja i regulacioni plan Cavtata, Analiz–Dubrovnik, 1970. — T. Marasović, Metodološki postupak revitalizacije historijskih gradskih centara, Urbs, 1970. — A. Ramljak, Nova konstrukcija gradova i država, Zagreb 1971. — M. Prelog, Dubrovački statut i izgradnja grada (1272–1972), Peristil, 1971–72. — I. Babić, Urbanističko-konzervatorska problematika Šibenika, Mogućnosti, 1972, 4. — C. Fisković, Urbanističko usavršavanje Korčule Kanaveličeva vremena, Mogućnosti, 1972, 2. — M. Prelog, Prostor–vrijeme, Zagreb 1973. — Ž. Čorak, Stil i karakter suvremenih zahvata u jadranski prostor, ŽU, 1971, 14. — N. Duboković, Urbanistički i građevinski raster Staroga Grada, Prilozi povijesti otoka Hvara, 1974, 4. — M. Prelog, Grad kao umjetničko djelo, ŽU, 1975, 22–23. — V. Bedenko, Križevci, urbanistički razvoj, Glasilo Arhitektonskog fakulteta, 1975, 3. — V. Franolić, Urbanistički problemi Zagreba kao velegrada, Zagreb 1976. — M. Suić, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976. — I. Babić, Problemi zaštite povijesne jezgre Trogira, Arhitektura, 1977, 160–161. — A. Horvat, Osvrt na urbanističku koncepciju jezgre Križevaca, Bulletin JAZU, 1978, 45–46. — M. Prelog, Urbanistički razvoj Dubrovnika, Peristil 1978. — E. Franković, Uloga H. Bolléa u urbanističkom planiranju Zagreba, ŽU, 1978, 26–27. — Z. Kolacio, Vizije i ostvarenja, Zagreb 1978. — A. Marinović-Uzelac, Socijalni prostor grada, Zagreb 1978. — Karlovac 1579–1979 (zbornik), Karlovac 1979. — M. Planić-Lončarić, Planirana izgradnja na području dubrovačke republike, Zagreb 1980. — M. Vresk, Osnove urbane geografije, Zagreb 1980. — D. Keckemet, Grad za čovjeka, Zagreb 1981. — M. Suić, Zadar u starom vijeku, Zadar 1981. — B. Tadić, Rovinj, razvoj naselja, Zagreb 1982. — G. Gamulin, Pomak u funkciji, Arhitektura, 1982, 182–183. — I. Milas, Makarsko primorje i prostorno urbanistički planovi, Acta Bicovicica, 1983, 2. — I. Babić, Prostor između Trogira i Splita, Trogir 1984. — N. Vekarić, Pelješka naselja u 14. stoljeću, Zagreb 1984. — Koprivnica, grad i spomenici, Zagreb 1986. — L. Dobronić, Zagrebački Kaptol i Gornji grad nekad i danas, Zagreb 1986. — I. Šimunović, Grad u regiji, Split 1986. — E. Franković, Urbanističko planiranje Zagreba od 1945–1985, Radovi IPU, 1986, 9. — A. Marinović-Uzelac, Naselja, gradovi, prostori, Zagreb 1986. — M. Planić-Lončarić, Organizacija prostora – urbanizam, u katalogu: Zlatno doba Dubrovnika, Zagreb 1987. — R. Supek, Grad po mjeri čovjeka, Zagreb 1987. — Urbanistički institut SR Hrvatske 1947–1987, Zagreb 1988. — A. Mohorović, Prilog poznavanju antičkog urbanog sloja grada Krka, Zagreb 1988. — R. Matejčić, Kako čitati grad. Rijeka jučer, danas, sutra, Rijeka 1988. — D. Šefaragić, Kvaliteta života i nova stambena naselja, Zagreb 1988. — E. Franković, Urbanističko planiranje u Hrvatskoj na mijeni stoljeća, Peristil, 1988–89, 31–32. — I. Maroević, Povijesni grad kao dokument, Radovi IPU, 1989, 12–13. — V. Bedenko, Zagrebački Gradec, Zagreb 1989. — A. Marinović-Uzelac, Teorija namjene površina u urbanizmu, Zagreb 1989. — M. Prelog, Djela, I, Zagreb 1989. — M. Planić-Lončarić, Ceste, ulice i trgovci srednjovjekovnog Dubrovnika, Prilozi – Dalmacija, 1990. — A. Mutnjaković, Ranorenesansni grad, Zagreb 1991. — L. Dobronić, Biskupski i kaptolski Zagreb, Zagreb 1991. — Ista, Slobodni kraljevski grad Zagreb, Zagreb 1992. — A. Mohorović, Graditeljstvo u Hrvatskoj, Zagreb 1992. — UTH–Križevci. — S. Knežević, Zrinjevac 1873–1993, Zagreb 1993. — B. Milić, Razvoj grada kroz stoljeća, I, Prapovijest – Antika, Zagreb 1994. — F. Gotovac, Izazov prostora, Split 1995. — B. Kalogjera, Korčula, portret jednog grada na istočnom Jadranu, Korčula 1995. — B. Milić, Razvoj grada kroz stoljeća, Srednji vijek, Zagreb 1995. — S. Knežević, Zagrebačka zelena potkova, Zagreb 1996. — A. M. U.

URBS, časopis Urbanističkoga zavoda Dalmacije u Splitu. God. 1957–77. izašlo je 9 svezaka, pretežno tematskih (urbanizam pov. ambijenata, Dioklecijanova palača, urbanističko i prostorno planiranje u Dalmaciji, urbanizam i izgradnja Splita, rad Urbanističkoga zavoda Dalmacije u Splitu). Prva 4 broja uredili su T. Marasović, B. Pervan i Dragutin Sumić, 6–11. broja redakcijski odbor, a brojevi 5 i 10 nisu objavljeni. — Dr. Ma.

UREMOVIĆ, Željko, slikar (Vinkovci, 21. XI. 1957). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1982 (R. Goldoni). Slika zagasitim koloritom naglašavajući narativnu strukturu prizora na način postmodernističkoga slikarstva (ciklusi *Vidici*, 1987; *Obojeni prostor*, 1988; *Lauriana*, 1993). Posebnu skupinu tvore radovi s temama iz sakralnoga života (*Evandjelje po Ivanu*, 1991). Bavi se lik. pedagogijom. — Samostalno izlagao u Karlovcu, Zagrebu, Vinkovcima, Karlsruheu, Haagu, Puntu, Vrbniku, Rotterdamu, Münchenu, Cannesu i Đakovu.

LIT.: J. Depolo, Željko Uremović (katalog), Vinkovci 1986. — D. Grubić, Željko Uremović (katalog), Zagreb 1987. — M. Krahlik-Uremović, Željko Uremović (katalog), Đakovo 1994. — K. Ma.

USKOKOVIĆ, Jelena, povjesničarka umjetnosti (Beograd, 31. V. 1929). Diplomirala je na Filozofskome fakultetu u Zagrebu 1958, magistrirala na University of Rochester u SAD 1962. te doktorirala u Zagrebu 1980 (*Slikarstvo Mirka Račkog*). Od 1966. kustosica, od 1978. muzejska savjetnica u Modernoj galeriji u Zagrebu. Piše kritike, predgovore u katalozima, studije i monografije o hrv. umjetnicima XX. stoljeća. Posebno je istraživala hrvatsku lik. modernu.

BIBL.: Mirko Rački (katalog), Zagreb 1970; Miljenko Stančić (katalog), Zagreb 1970; Vasilije Jordan (katalog), Zagreb 1972; Ljubo Babić (katalog), Zagreb 1975; Nikola Reiser, Zagreb 1975; Slava Raškaj i secesija, 15 dana, 1977, 8; Povratak nestalih slika. O sudbini umjetnina izgubljenih prije više od pola stoljeća, ibid., 1977, 3; Simbolizam u slikarstvu Mirka Račkog, ibid., 1978, 1–2; Frano Šimunović (katalog), Zagreb 1978; Mirko Rački, Zagreb 1979; Monumentalizam kao struja hrvatske moderne i Mirko Rački, ŽU, 1980, 29–30; Meštovićeve skulpture u javnim prostorima jednog američkog sveučilišta, 15 dana, 1983, 6; Osamdeset godina Moderne galerije u Zagrebu, ibid., 1985, 8; Kratka kronika

posthumne sudbine Josipa Račića, u katalogu: Josip Račić, Miroslav Kraljević, Zagreb 1985; O nekim aspektima Račićeva mogućeg likovnog iskustva u Münchenu, Bulletin JAZU, 1986, 1; Fernkornova djela u Zagrebu, u katalogu: Ban na trgu 1866–1947–1990, Zagreb 1990; Ksenija Kantoci, Zagreb 1990; Meštovićeve skulpture u zbirci Sveučilišta u Syracusi (SAD), Radovi IPU, 1992, 16. — Ž. Sa.

UTIŠENOVIĆ, Đuko (Utješenić, Juraj), dubrovački klesar (XV. st.). God. 1417. prima ga u sedmogodišnji nauk dubrovački klesar Hranislav. Nakon oštećenja Kneževa dvora izrađuje 1440–43. s R. Grubačevićem (s kojim stalno surađuje), a pod vodstvom Onofrija di Giordana della Cave, stupove s kapitelima i završne vijence pročelja te različite kamene ukrase zidnih ormara, kamina i dr. u unutrašnjosti dvora. God. 1444. izvodi s Grubačevićem ukrasne dijelove gradskoga zvonika, 1446. kamene ukrase na kući kneza u Slanome, a 1449. lukove, vijence i sjedala s naslonima na kamenome mostu pod gradskim vratima Ploče. Ističe se njegov udio na izradbi prvoga krila gotičkoga klaustra u samostanu dominikanaca u Dubrovniku. S Grubačevićem je klesao ukrasne dijelove mnogih dubrovačkih građevina, tako 1448. na palačama S. Nenkovica, Đ. Gučetića i I. Sorkočevića, 1452. vrata, biforu i ostale gotičke prozore i grbove na kući I. Lukarevića, a 1454–55. ukrase na palači V. Bunića. — U. je bio jedan od najaktivnijih i najtraženijih dubrovačkih klesara; njegovi se radovi prilagođuju gotičko-renesansnome stilu u kojemu su građene javne i privatne zgrade onoga doba.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 42, 87, 108, 121–122. — D. Kt.

UVODIĆ, Andeo, slikar, grafičar i karikaturist (Split, 2. X. 1881 – 6. II. 1942). Školovao se u Splitu i Beču. Glavne su teme njegovih slikarskih i grafičkih radova dalm. gradovi. Izdao je mape bakropisa *Dalmacija* (1982) i *Klasični spomenici Splita* (1934) te mape karikatura *Hrvatski umjetnici i Split u karikaturi* (obje 1922). Pisao je lik. kritike i članke iz područja povijesti umjetnosti. Samostalno izlagao u Splitu, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu i Londonu.

BIBL.: Juraj Čulinović, Split 1933; Andrija Medulić nazvan Schiavone, Split 1934. — R.

UZDOLJE, selo J od Knina. Na brijegu Rudeč nalaze se ostaci prapov. gradinskoga naselja. Na brežuljku Vedropolje pronađen je rim. natpis iz doba cara Trajana, a kod Čenića kuća natpis koji govori o prostornom razgraničenju XI. rim. legije stacionirane u Burnumu. — Na seoskome groblju nalaze se ostaci jednobrodne ranosrednjov. crkve s polukružnom apsidom. Crkva je izvana ojačana naknadno zidanim potpornjima (rad Ivana i Luke Hrelića iz XV. st.), a iznutra raščlanjena lezenama. Uz nju se vezuju ulomci crkv. kamenoga namještaja i arhit. elemenata s dijelovima natpisa i karakterističnim predromaničkim ukrasom, pronađenim na tome i nekim obližnjim položajima. Najvažniji su dijelovi grede i zabata oltarne pregrade s natpisom koji kazuje da je crkvu podigao hrv. knez Mucimir 895. Na groblju, oko ostataka crkve Sv. Luke, nalazi se veći broj stećaka.

LIT.: F. Radić, Ruševine crkve sv. Luke na Uzdolju kod Knina s pisanom uspomenom hrvatskog kneza Mutimira, SHP, 1895, 2. — L. Marun, Ruševine crkve sv. Luke na Uzdolju kod Knina sa pisanom uspomenom hrvatskog kneza Mutimira, ibid., 1927, 3–4. — Lj. Karaman, Iz kolijevke hrvatske prošlosti, Zagreb 1930. — M. Zaninović, Kninsko područje u antici, Arheološki radovi i rasprave, 1974, 7. — S. Gunjača, Ispravci i dopune starijoj hrvatskoj historiji, III, Zagreb 1975. — M. Zaninović, Prata legionis u Kosovu polju kod Knina, Opuscula arhaeologica, X, Zagreb 1985. — T. Marasović, Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji, Split 1994. — Z. Gu.

UZELAC, Marijan, arhitekt i stručni pisac (Zagreb, 26. X. 1937). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1962 (D. Galić), 1969–72. pohađao Majstorsku radionicu D. Galića. Autor je projekata za dječji vrtić u Poreču (1974), stambeno-poslovnih zgrada u Dubravi u Zagrebu (1978) i u Slavonskome Brodu (1979), te dječjega vrtića i osnovne škole u Zaboku (1980). Sudjelovao na natjecajima za rješenje središta Zagreba (III. nagrada, 1969, s H. Auf-Franić, V. Richterom), hotelsko-turističko naselje Ubaš-Tunerica u Istri (II. nagrada, 1970) te za arhitektonsko-urbanističko rješenje središta južnoga Zagreba (IV. nagrada, 1972). Od 1981. posvećuje se pisanju o problemima arhitektonskoga i urbanističkoga planiranja.

BIBL.: Suvremena arhitektura između ekonomskog pragmatizma i elitiškog artizma, Arhitektura, 1982, 182–183; Arhitektura tehnokracije i mogućnosti alternative, Kulturni radnik, 1983, 1; Ulomci, utopija i postmoderni uredi, Naše teme, 1987, 1–3; Sjaj i bijeda arhitekture, ČIP, 1989, 4, 5, 6, 7–8. — J. M. M.

UZELAC, Milivoj, slikar, grafičar i ilustrator (Mostar, 23. VII. 1897 – Cotignac, Francuska, 6. VI. 1977). Slikati počinje u banjolučkoj gimnaziji, gdje druguje s V. Gecanom. Nakon preseljenja u Zagreb (1912) polazi slikarsku školu T. Krizmana. God. 1913/14. pohađa Privremenu visoku školu za umjetnost i umjetni obrt u klasi O. Ivekovića. Kao vojni